

1. Ievads 1

2. Darbības mērķi – mērķi 2

3. Mērķa 3

4. Vīzija 4

5. Prioritātes 5

6. Darbības virzieni: ilgtermiņa sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas 6

7. Pasākumu saraksts 7

8. Darbības mērķi 8

9. Darbības virziena mērķi 9

10. Darbības apjoma izvērtējums 10

11. Darbības organizācija 11

12. Iekšējās komandas struktūra 12

13. Personāls 13

**VALSTS SOCIĀLĀS APRŪPES CENTRA
„LATGALE”
DARBĪBAS STRATĒGIJA
2017. – 2019.GADAM**

Saturs

Saturs.....	2
Darbības pilnvarojums – mandāts.....	3
Misija	3
Vīzija.....	3
Prioritātes	3
Darbības virziens: Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija	3
Esošās situācijas apraksts.....	3
Būtiskākās problēmas	7
Darbības virziena mērķi:.....	9
Darbības spēju izvērtējums	11
Darba organizācija	13
Iekšējās kontroles sistēma.....	13
Personāls	13
Infrastruktūra.....	16
Materiāltehniskais nodrošinājums.....	16

Darbības pilnvarojums – mandāts

Valsts sociālās aprūpes centrs "Latgale" (turpmāk tekstā – Centrs) ir labklājības ministra pakļautībā esoša tiešās pārvaldes iestāde, kura īsteno valsts politiku ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas jomā attiecībā uz bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem līdz divu gadu vecumam, bērniem ar fiziskās un garīgās attīstības traucējumiem līdz četrus gadus vecumam, bērniem invalīdiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu, un pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem – pirmās un otrās grupas invalīdiem.¹

Misija

Centra misija ir būt par mājām tādām personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ ir objektīvi ierobežotas spējas dzīvot patstāvīgi – aprūpēt sevi, mācīties, strādāt, socializēties un pilnvērtīgi iekļauties sabiedrībā; būt par vidi, kur saņemt aprūpi un atbalstu līdzvērtīgi ģimenei – individuālu un katra radošumu un spējas attīstīšu.

Vīzija

Mēs nodrošinām mūsdienīgu un katram klientam atbilstošu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, ko sniedz izglītoti sava aroda speciālisti, lai veicinātu klienta neatkarību un iespēju atgriezties patstāvīgā dzīvē ārpus institūcijas, bet bērniem – ģimeniskā vidē.

Prioritātes

- 1) Centra sniegtā pakalpojuma kvalitātes pilnveidošana, veicinot klientu funkcionālo traucējumu radīto ierobežojumu pārvarēšanu un radot iespēju personai atgriezties dzīvē ārpus institūcijas.
- 2) Darbinieku profesionalitātes un darbības pilnveidošana.
- 3) Centrā dzīvojošo bērnu ātrākas atgriešanās ģimeniskā vidē (audžuģimenēs vai bioloģiskajās ģimenēs) veicināšana;
- 4) Centra filiāļu tīkla optimizācija.

Darbības virziens: Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija

Centra darbība koncentrēta vienā virzienā – „Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija”, kura ietvaros tiek sniegti arī maksas pakalpojumi saskaņā ar cenrādi².

Esošās situācijas apraksts

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu Centrā sniedz sešās filiālēs. Centrā dzīvojošiem klientiem nodrošina:

¹ MK 2009.gada 27.oktobra noteikumi Nr.1240 „Valsts sociālās aprūpes centra „Latgale” nolikums”

² MK 2013.gada 24.septembra noteikumi Nr.901 „Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis”

- 1) mājokli un sociālo aprūpi;
- 2) sociālo rehabilitāciju, lai atjaunotu vai uzlabotu klientu sociālās funkcionēšanas spējas, tai skaitā pusceļa mājā;
- 3) klientiem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu, - audzināšanu un izglītošanu, kā arī veicina viņu atgriešanos ģimenē vai nodošanu ģimenes tipa aprūpē.

Klientu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu nodrošina aprūpētāji, sociālā darba speciālisti – sociālie darbinieki, sociālie aprūpētāji, sociālie rehabilitētāji, speciālie pedagogi, interešu pulciņa audzinātāji. Centrā ir veselības aprūpes struktūrvienības, kas nodrošina klientiem veselības aprūpes pakalpojumus 24 stundas diennaktī. Veselības aprūpes pakalpojumu sniedz sertificētas un nesertificētas medicīnas māsas un ārsta palīgi. Centra klientus konsultē ģimenes ārsti un ārsti psihiatri, nepieciešamības gadījumā arī citi speciālisti. Centrā pieejama arī medicīniskā rehabilitācija – fizioterapeita, masiera pakalpojumi, fizikālā terapija.

Centrā uz 01.01.2017. bija apstiprinātas 1004 klientu vietas³ (filiālē “Kalkūni” -145, t.sk. 85 pieaugušo, 60 bērnu vietas, filiālē “Kalupe” – 209, filiālē “Krašiņi” – 114, filiālē ”Mēmele” – 202, filiālē “Litene” – 260, filiālē “Lubāna” – 74), savukārt uz 01.10.2017. – 994 klientu vietas (filiālē “Kalkūni” -145, t.sk. 85 pieaugušo, 60 bērnu vietas, filiālē “Kalupe” – 209, filiālē “Krašiņi” – 114, filiālē ”Mēmele” – 202, filiālē “Litene” – 260, filiālē “Lubāna” – 74). Faktiskais klientu skaits uz 01.01.2017. bija 983 (sk. diagrammu 1).

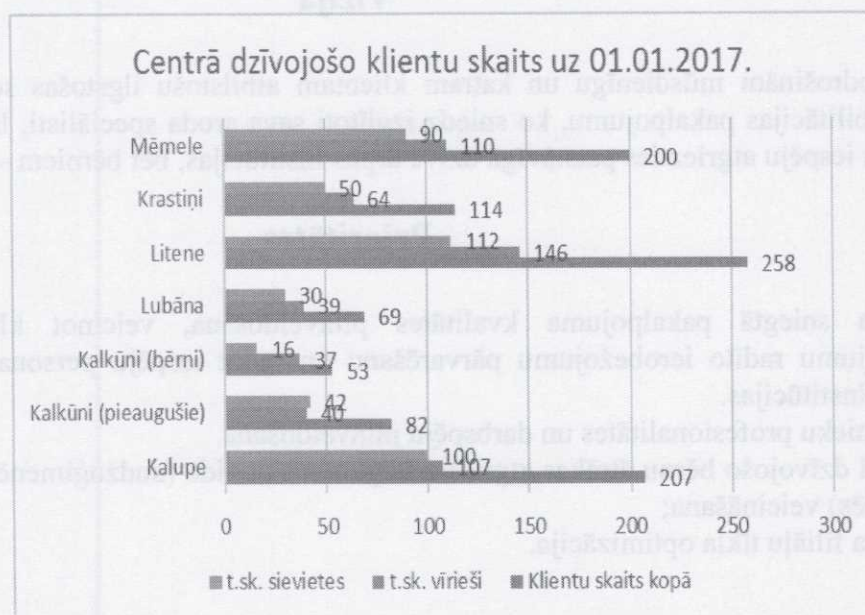

Diagramma 1

Veicot klientu skaita atbilstību spēkā esošai likumdošanai (6 m² uz 1 klientu), neatbilstība ir filiālē “Krašiņi” (optimālais klientu vietu skaits 104). Klientu vietu skaits periodiski mainās, līdz tiks sasniegts optimālais vietu skaits.

Centrā dzīvo 930 pilngadīgi klienti⁴, no tiem 506 vīrieši, (54,4%), 424 sievietes (45,6%) no kopējā pilngadīgu klientu skaita un 53 bērni, no tiem 16 meitenes (30,2%) un 37 zēni (39,8%) no kopējā klientu bērnu skaita. Pastāv tendence bērnu skaitam filiālē samazināties.

³ Klientu vietu skaitu apstiprina ar Labklājības ministrijas rīkojumu. To periodiski (4 reizes gadā) pārskata

⁴ 01.01.2017.

Klienti, balstoties uz izmēģinājumu projekta "Priekšlikumi klientu grupēšanai un nepieciešamā pakalpojuma apjoma noteikšanai" priekšlikumiem, ir saimēti 4 aprūpes līmeņos⁵ atbilstoši viņu funkcionālajām spējām. Uz 01.01.2017.centrā sociālo pakalpojumu saņem 29 klienti (3.1%), kuri pēc funkcionālo spēju izvērtējuma atbilst 1.aprūpes līmenim, 254 klienti (27,3%) atbilst 2.aprūpes līmeņa izvērtējumam, 432 klienti (46.5%) iekļauti 3.aprūpes līmenī un 215 klienti (23.1%) – 4.aprūpes līmenī. (skat.diagramma 2)

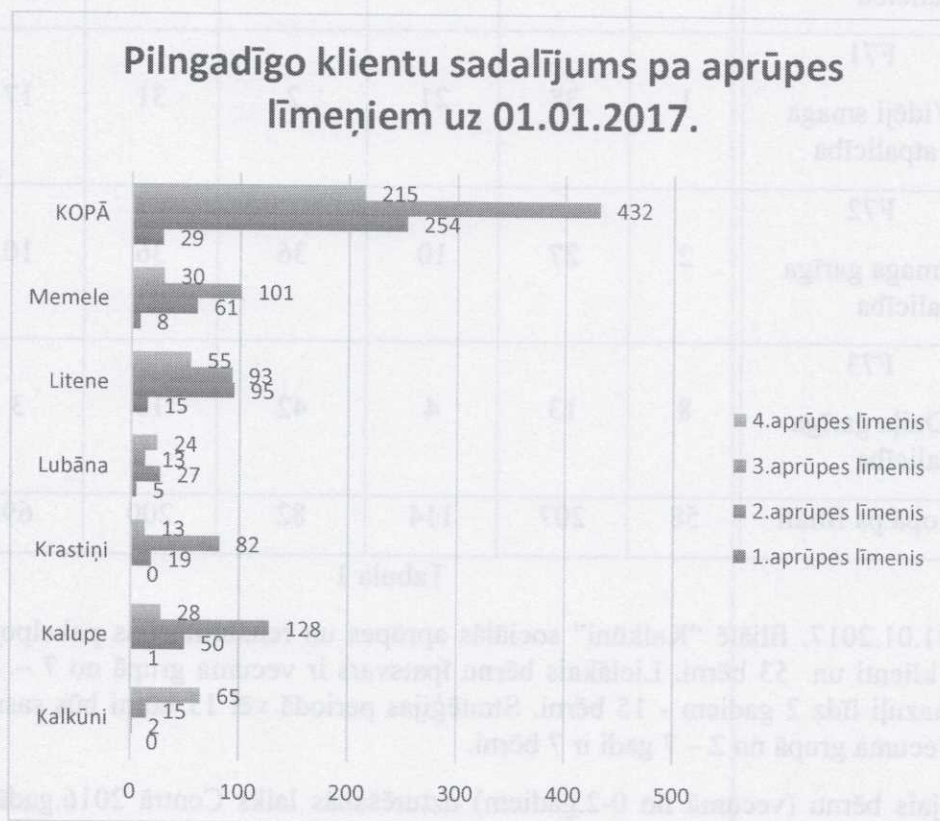

Diagramma 2

No centrā dzīvojošiem pilngadīgiem klientiem 435 (46.8%) ir ar garīgās attīstības traucējumiem, 495 klienti (53.2%) ar psihiskām saslimšanām (skat. Tabulā 1).

Diagnoze	Litene	Kalupe	Krastiņi	Kalkūni	Mēmele	Lubāna	Kopā pa diagnozēm centrā
F00-F09 Organiski psihiski traucējumi	5	46	26	-	38	11	146

⁵ 1.līmenis - klients veic pašaprūpi, piemīt kritiskā domāšana, spēj piedalīties lēmumu pieņemšanā,

2.līmenis – klients pašaprūpi veic ar nelielu palīdzību, klients ar kustību mobilitātes ierobežojumiem, bet saglabātu kritisko domāšanu un spēj piedalīties lēmumu pieņemšanā,

3.līmenis – klients ar izteiktiem pašaprūpes ierobežojumiem, nepiemīt kritiskā domāšana, klients ar psihiskiem un izteiktiem uzvedības traucējumiem,

4.līmenis - pilnībā no apkārtējo palīdzības atkarīgs klients, pilnībā aprūpējams, pilnībā iztrūkst kritiskā domāšana, paliatīvā aprūpe, smagi psihiski un uzvedības traucējumi.

F20-F29 Šizofrēnija	07	76	52	2	84	28	349
F70 Viegla garīga atpalcība	5	7	1	-	1	0	24
F71 Vidēji smaga garīga atpalcība	1	38	21	2	31	17	150
F72 Smaga garīga atpalcība	2	27	10	36	36	10	171
F73 Dziļa garīga atpalcība	8	13	4	42	10	3	90
Kopā pa filiāli	58	207	114	82	200	69	930

Tabula 1

Uz 01.01.2017. filiālē "Kalkūni" sociālās aprūpes un rehabilitācijas pakalpojumu saņem 82 pilngadīgi klienti un 53 bērni. Lielākais bērnu īpatsvars ir vecuma grupā no 7 – 18 gadiem – 31 bērni un mazuļi līdz 2 gadiem - 15 bērni. Stratēģijas periodā vēl 13 bērni būs sasnieguši 18 gadu vecumu. Vecuma grupā no 2 – 7 gadi ir 7 bērni.

Vidējais bērnu (vecumā no 0-2.gadiem) uzturēšanās laiks Centrā 2016.gadā ir 8,5 mēneši. 2016. gadā bioloģiskajā ģimenē atgriezušies 6 bērni, adoptēti - 5 bērni.

Kā pakalpojumus par maksu Centrā var saņemt personu (pieaugušo un bērnu) izmitināšanas ar sociālo aprūpi un rehabilitāciju, saimnieciskos (autotransporta, traktora pakalpojumi, ēdināšana), komunālos, organizatoriskos (semināru organizēšana, kopēšana) pakalpojumus.⁶ Ieņēmumi no maksas pakalpojumiem 2016.gadā bija 1% apmērā no kopējiem resursiem izdevumu segšanai, un stratēģijas periodā saglabāsies tādā pašā līmenī.

Centrs iesaistās Latvijā īstenotajos deinstitucionalizācijas (turpmāk tekstā – DI) procesos. Centra uzdevums DI ietvaros ir identificēt potenciālos klientus dzīvošanai sabiedrībā, piedalīties to izvērtēšanā, sniegt nepieciešamo informāciju plānošanas reģioniem par iesaistītajiem klientiem DI, kā arī veikt klientu apmācības, lai sagatavotu viņus patstāvīgai dzīvei sabiedrībā.

Latgales, Zemgales un Vidzemes plānošanas reģionu Eiropas Sociālā fonda projektos Darbības programmas „Izaugsme un nodarbinātība” specifiskā atbalsta mērķa 9.2.2. „Palielināt kvalitatīvu institucionālai aprūpei alternatīvu sociālo pakalpojumu dzīvesvietā un ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu pieejamību personām ar invaliditāti un bērniem” 9.2.2.1. pasākuma „Deinstitucionalizācija” īstenošanai sadarbības līgumu ietvaros ir izvērtēti 115 pieaugušie klienti (sadalījumu pa filiālēm sk. diagrammā 3), kas ir izteikuši vēlmi dzīvot patstāvīgi.

⁶ MK 2013.gada 24.septembra noteikumi Nr.901 „Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas iestāžu maksas pakalpojumu cenrādis”

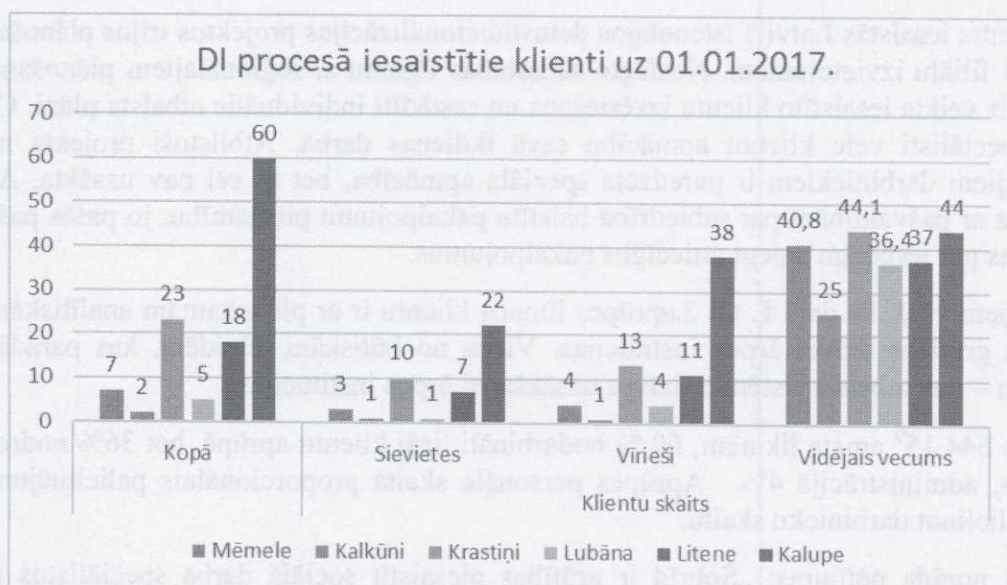

Diagramma 3

Projekta ietvaros ir izvērtēti visi filiālē “Kalkūni” dzīvojošie bērni (51 bērns)⁷.

Klientu izvērtēšanas procesā piedalījās arī Centra sociālā darba speciālisti kā klientu atbalsta personas. Visiem izvērtētajiem klientiem tika sastādīti individuālie atbalsta plāni, kuros identificēts to spēju/prasmju trūkums, kas būtu jāpildinveido, jāsauglabā vai jāatjauno, sagatavojot klientus dzīvei sabiedrībā. Klientu apmācības procesā iesaistīsies Centra speciālisti atbilstoši individuālā atbalsta plānā norādītajiem pasākumiem. Projekta ietvaros paredzēta klientu apmācībā iesaistīto darbinieku speciālā apmācība.

Būtiskākās problēmas

Filiālē “Krastiņi” ir apturēta klientu ievietošana, jo telpu platība neatbilst minimālajām⁸ prasībām. Prasība ir izpildīta filiālēs „Mēmele”, „Litene”, “Lubāna”, „Kalkūni” un „Kalupe”. Filiālē „Krastiņi” klientu skaits līdz optimālam ir jāsamazina par 10 klientiem. Ja no finanšu kopapjoma klientu skaita samazinājums nav vēlams, tad no pakalpojuma kvalitātes un darbinieku noslodzes, tas ir ar pozitīvu ietekmi. Klientu skaitam samazinoties, samazinās klientu skaits istabiņās.

Klientu dzimumu disproporcija, kas neatbilst vidējai valstī, ietekmē rehabilitācijas programmu saturu, jo ir jārespektē vīriešu brīvā laika pavadīšanas intereses. Klientu saturīgai brīvā laika pavadīšanai centrā ir nodrošinātas vispusīgas iespējas, tomēr vairāk tās ir atbilstošas sieviešu interesēm, piemēram, dažādi rokdarbi. Tomēr vīriešu aktivizēšanai tikai dažās filiālēs ir izveidotas kokapstrādes darbnīcas, kur ir iespēja pilnveidot savas darba prasmes, kā arī kvalitatīvi pavadīt savu brīvo laiku. Vīriešu aktivizēšanai paredzētās aktivitātes nepieciešams dažādot.

Vislielākais klientu skaits ir ar 3.aprūpes līmeni (uz 01.01.2017. - 46.5%). Īpaša grupa ir klienti, kuriem noteikts 1.aprūpes līmenis (uz 01.01.2017. – 3.1%) – tie ir klienti, kas ar atbalsta personu ir spējīgas dzīvot ārpus Centra (sk.diagrammu 4). Šī klientu grupa tiek motivēta dzīvei Pusceļa mājā un ārpus institūcijas. Liels ir klientu skaits, kam noteikts 2.aprūpes līmenis (27.3%).

⁷ 01.01.2017.

⁸ MK 2000.gada 12.decembra noteikumi Nr.431 „Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām”

Centrs iesaistās Latvijā īstenotajos deinstitucionalizācijas projektos trijos plānošanas reģionos atbilstoši filiāļu izvietojumam. Noslēgto sadarbības līgumu ar reģionālajiem plānošanas reģioniem ietvaros ir veikta iesaistīto klientu izvērtēšana un sastādīti individuālie atbalsta plāni. Centra sociālā darba speciālisti veic klientu apmācību savā ikdienas darbā. Atbilstoši projekta nosacījumiem iesaistītajiem darbiniekiem ir paredzēta speciāla apmācība, bet tā vēl nav uzsākta. Apgrūtināta ir sadarbība ar pašvaldībām par sabiedrībā balstītu pakalpojumu pieejamību, jo pašās pašvaldībās nav skaidrības par iespējām sniegt attiecīgos pakalpojumus.

Jāņem vērā, ka daļa 1. un 2.aprūpes līmeņa klientu ir ar pietiekamām analītiskām spējām, lai saskatītu grūtības dzīvei ārpus institūcijas. Viena no būtiskām iebildēm, kas parādās sarunās ar klientiem – nav atbalsta sistēmas dzīves uzsākšanai ārpus institūcijas.

No 644.15⁹ amata likmēm, 60 % nodarbināti tieši klientu aprūpē, bet 36% nodrošina atbalsta funkcijas, administrācijā 4%. Aprūpes personāla skaita proporcionālais palielinājums iespējams daļēji palielinot darbinieku skaitu.

Kā norāda pētījums: „Šobrīd ir grūtības piesaistīt sociālā darba speciālistus ar piemērotu kvalifikāciju un darba pieredzi mazā atalgojuma dēļ. Tas palielina noslodzi esošajam personālam un rada risku kvalitatīvai klientu aprūpei un rehabilitācijai”.¹⁰

Uzmanību piesaista iespaidīgais darbinieku skaits vecumā grupā virs 60 gadiem – 10.37%. Gados jauniem cilvēkiem darbs sociālās aprūpes jomā nav saistošs gan zemā atalgojuma, gan zemā amata prestiža un lielas garīgās slodzes dēļ.

Kvalifikācijas paaugstināšana norit pēc apstiprināta plāna. Sociālā darba speciālistu izglītība lielākoties atbilst prasībām vai tiek pilnveidota. Vēsturiski izveidojies, ka ievērojams skaits aprūpes darbinieku (66%) ir bez kvalifikāciju apliecināšanas dokumenta.

Pasliktinoties klientu funkcionālajam stāvoklim, palielināsies nepieciešamība pēc ergoterapeita pakalpojumiem, kuru piesaisti apgrūtināta nekonkurētspējīgs atalgojums. Filiāļu atrašanās attāļajās vietās ir papildus grūtība speciālistu piesaistei.

Visās filiālēs, izņemot filiāli „Lubāna”, ir sertificēti veselības punkti, kuri katru gada tiek labiekārtoti. Savlaicīgi un kvalitatīvai veselības aprūpes pakalpojuma nodrošināšanai filiālēs strādā ārsta palīgi. Arī šo profesiju pārstāvju piesaiste ir apgrūtināta nekonkurētspējīgā atalgojuma dēļ.

Neskatoties, ka daudzviet ir izpildītas minimālās prasības¹¹, dzīves apstākļi ne vienmēr klientiem nodrošina privātumu, drošu un ērtu pārvietošanos, ja ir kustību ierobežojumi, samērā maz iespēju attīstīt savas prasmes.

Lielākai daļai ēku stāvoklis atbilst minimālajām prasībām pakalpojumu sniegšanai, taču tās pilnībā neatbilst klientu specifiskajām vajadzībām. Centra filiāļu funkcionālā vide lielākoties pielāgota tam, lai cilvēki ar kustību traucējumiem varētu patstāvīgi iekļūt Centra telpās, bet tās neatbilst universālā dizaina principiem. Klientu dzīvojamās telpas ir atšķirīga līmeņa tehniskajā stāvoklī. Filiālēs atsevišķās telpās kosmētiskie remontu nav bijuši vairāk kā desmit gadus. Filiālē „Lubāna” vēl joprojām ir malkas krāšņu apkure, kas nenodrošina vienmērīgu siltuma padevi un rada ugunsdrošības riskus.

Vēl nav izsmeltas visas rezerves finanšu izlietojuma efektivitātē, piemēram, jāpalielina ēku energoefektivitāte (ēku siltināšana, veco logu nomaiņa), jāpāriet uz energoefektīvākām apgaismes

⁹ 01.01.2017.

¹⁰ Izmēģinājumu projekta „Priekšlikumi klientu grupēšanai un nepieciešamā pakalpojuma apjoma noteikšanai” pētījums

¹¹ MK 2000.gada 12.decembra noteikumi Nr.431 „Higiēnas prasības sociālās aprūpes institūcijām”

lampām, apkures sistēmās - uz atjaunojamiem energoresursiem. Būtiskai ietekmei nepieciešams veikt lielus finanšu ieguldījumus, kas nav paveicams no ikgadējā budžeta. Apzinoties šo situāciju, Centrs 2015.gadā ir realizējis KPFI finansētu projektu ar mērķi samazināt siltumnīcefekta gāzu emisijas, uzlabojot ēku energoefektivitāti un pārejot no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām filiāles „Kalupe” ēkās. Uz doto brīdi notiek dalība arī pasākuma “Veicināt energoefektivitātes paaugstināšanu valsts ēkās” pirmās projektu atlases kārtā ar plānotajiem energoefektivitātes paaugstināšanas pasākumiem filiāles “Krašiņi” ēkā. Arī perspektīvā ir jāveic līdzvērtīgu projektu izstrāde finansējuma piesaistei arī citās filiālēs.

Izvērtējot filiāļu finanšu izlietojumu vienam klientam, redzams, ka vislielākās izmaksas veido filiāle „Kalkūni” (33.22 euro/dienā 2016.gadā), ko nosaka tas, ka tur dzīvo bērni, kā arī filiālē ir lielas infrastruktūras uzturēšanas izmaksas. Viena klienta uzturēšanas izmaksas dienā centra filiālē „Lubāna” 2016.gadā sastādīja 22.13 euro, plānotie izdevumi 2017.gadā – 21.18. Salīdzinot ar citām centra filiālēm, filiālē „Lubāna” viena klienta izmaksas ir vislielākās no pieaugušo klientu uzturēšanās izmaksām centrā (Mēmele – 18.52 euro/dienā, Litene – 15.71 euro/dienā, Krašiņi – 18.89 euro/dienā, Kalupe – 15.39 euro/dienā).

Lai noskaidrotu klientu un viņu piederīgo viedokli par pakalpojumu sniegšanas kvalitāti, regulāri divas reizes gadā tiek veikta centra klientu/ klientu tuvinieku viedokļa apzināšana. Aptaujas rezultāti liecina, ka pamatā respondenti ir apmierināti ar sniegtā pakalpojuma kvalitāti, bet nepieciešami uzlabojumi klientu brīvā laikā organizēšanā, personisko līdzekļu plānošanas un izlietošanas prasmju attīstīšanā un ēdiena gatavošanas prasmju apgūšanā. Reaģējot uz klientu un viņu piederīgo viedokli par pakalpojuma kvalitāti un darba organizāciju, tiek nodrošināti metodiskā atbalsta pasākumi filiāļu darbiniekiem, kā arī veiktas papildus apmācības darbiniekiem.

Darbības virziena mērķi:

- 1) Nodrošināt centrā dzīvojošiem klientiem cienīgus dzīves apstākļus un augstas kvalitātes pakalpojumu.
 - 2) Nodrošināt klientu sagatavošanu pārejai uz patstāvīgu dzīvi sabiedrībā DI ietvaros.
- 1.Mērķis: Nodrošināt centrā dzīvojošiem klientiem cienīgus dzīves apstākļus un augstas kvalitātes pakalpojumu.

Darbības rezultāti:

Rezultāts	Rezultatīvais rādītājs	2016	2019
1. Uzlabojas klientu sadzīves apstākļi un drošība	Klientu īpatsvars, kuriem nav nodrošināta atbilstoša telpu platība (% pret kopējo klientu skaitu Centrā)	1	samazinās
	Ārkārtas gadījumu skaits (gab.)	2	2
2. Uzlabojas bērnu iespējas augt ģimeniskā vidē	Bērnu uzturēšanās laiks Centrā (vidēji gadā)	8.5 mēneši	< 6 mēneši
	Ģimeniskā vidē atgriezušos bērnu skaits/gadā (*rādītājs tiek plānots esošā līmenī, jo ir tendence samazināties iestājušos bērnu	11	16*

	skaitam)		
3. Pieaug personāla motivācija	Supervīzju saņēmušo darbinieku īpatsvars (% pret kopējo darbinieku skaitu)	0	20

Tabula 2

Uzdevumi darbības virziena mērķa sasniegšanai:

- 1) veikt pasākumus, lai filiālēs pieaugušām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem darbā ar klientiem ieviestu Vadlīnijas sociālā rehabilitācijas pakalpojuma organizēšanai pusceļa mājā personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- 2) sekmēt ātrāku bērnu atgriešanos ģimeniskā vidē (audžuģimenēs vai bioloģiskajās ģimenēs);
- 3) nodrošināt supervīzijas klientu sociālajā aprūpē un sociālajā rehabilitācijā tieši iesaistītajiem darbiniekiem;
- 4) pilnveidot sociālās rehabilitācijas pakalpojumu klāstu, nodrošinot atbalstošus pasākumus klientiem, kuram ir ierobežotas pašaprūpes prasmes;
- 5) īstenot pakalpojuma sniegšanā iesaistīto darbinieku speciālistu profesionālās pilnveides pasākumus;
- 6) nodrošināt savlaicīgu un faktiskajai situācijai atbilstošu informācijas ievadi sistēmā SPOLIS.
- 7) Iesaistītās iestādes:
- 8) Labklājības ministrija, pašvaldības, bāriņtiesas, policija, Sociālās integrācijas valsts aģentūra.

2. Mērķis: Nodrošināt klientu sagatavošanu pārejai uz patstāvīgu dzīvi sabiedrībā DI ietvaros.

Darbības rezultāti

Rezultāta formulējums	Rezultatīvais rādītājs	2016	2019
Uzlabojas klientu pašaprūpes spējas un patstāvīgas dzīves prasmes	Klientu skaits/gadā, t.sk. klienti, kuri nesaņem pusceļa mājas pakalpojumu, kuru apmācībā tiek pielietota Pusceļa mājas programma	22	200
	Uz patstāvīgu dzīvi izstājušos klientu skaits/gadā	7	7
Samazinās personu ar garīga rakstura traucējumiem skaits Centrā DI ietvaros	DI ietvaros apmācīto klientu skaits	0	80
	DI ietvaros no Centra izstājušos klientu skaits	0	46
Veikta filiāļu tīkla optimizācija	Filiāļu skaits	6	5

Tabula 3

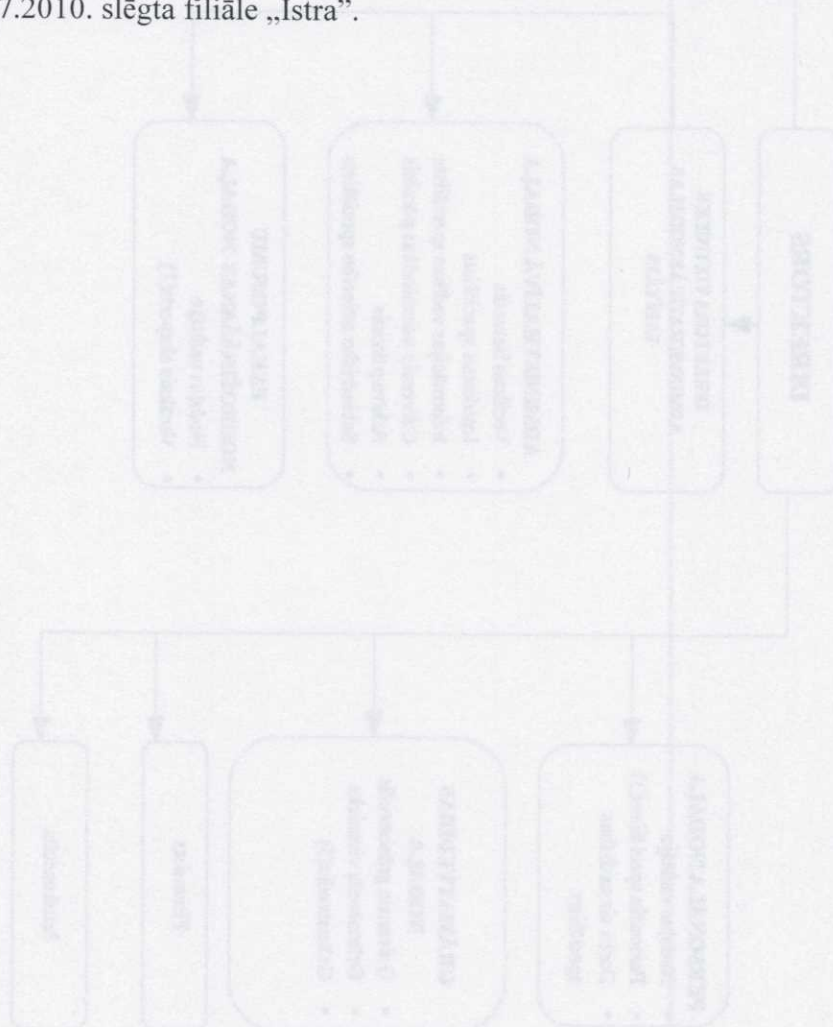
Uzdevumi darbības virziena mērķa sasniegšanai:

- 1) DI ietvaros nodrošināt iesaistīto darbinieku apmācību projekta ietvaros sadarbībā ar reģionālajiem plānošanas reģioniem;

- 2) Harmonizēt DI klientu atbalsta individuālajā plānā noteiktos pasākumus ar Klienta individuālajā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas plānā noteiktajām aktivitātēm, nepieciešamības gadījumā tos aktualizējot;
- 3) Nodrošināt DI ietvaros iesaistīto klientu apmācību atbilstoši klienta atbalsta individuālajam plānam;
- 4) Filiāļu tīkla optimizācijas pasākumi;
- 5) Nodrošināt sadarbību ar DI procesā iesaistītajām pašvaldībām.
- 6) Iesaistītās iestādes:
- 7) Labklājības ministrija, pašvaldības, Latgales, Zemgales un Vidzemes plānošanas reģioni, bāriņtiesas, Sociālās integrācijas valsts aģentūra.

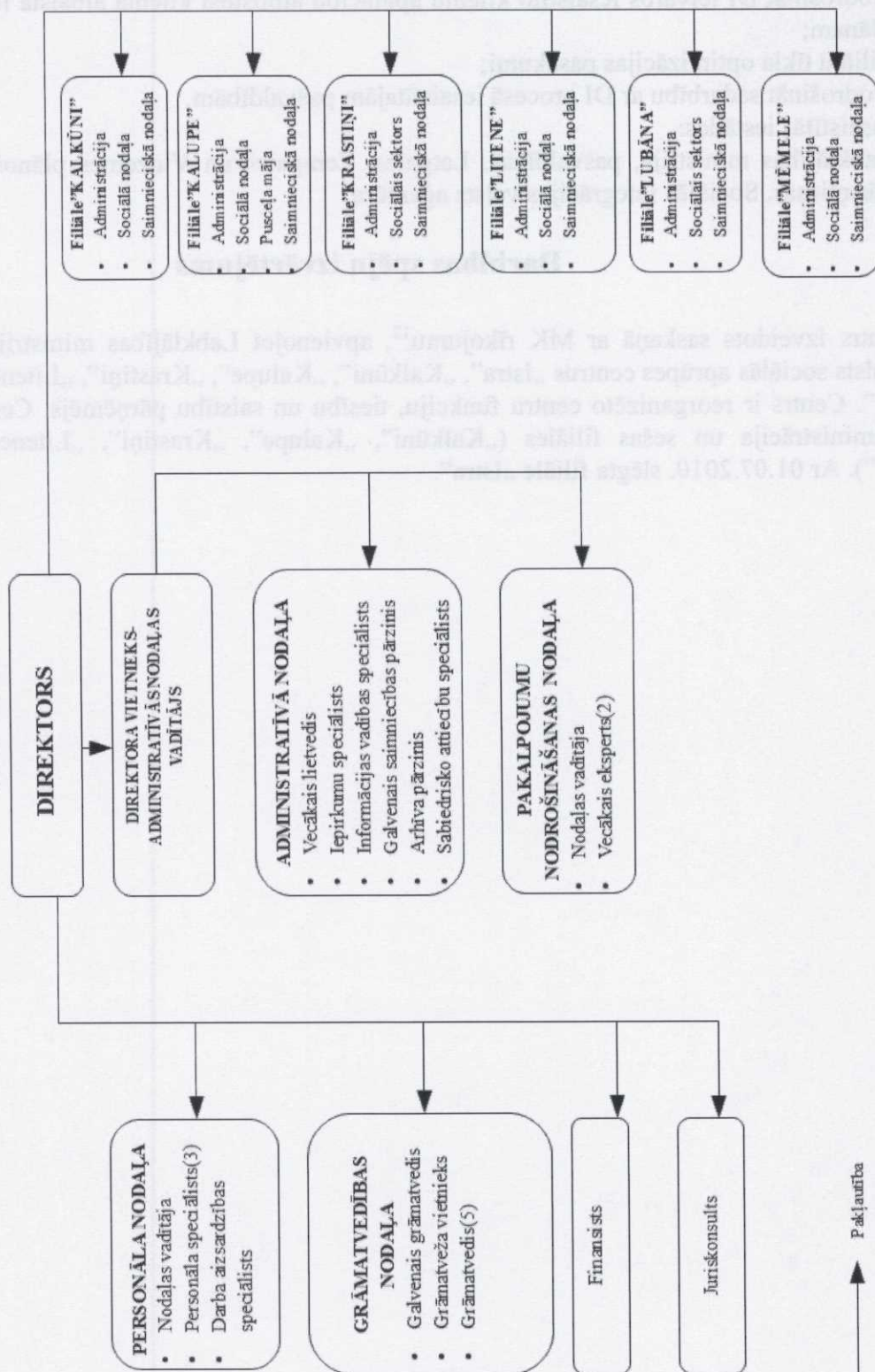
Darbības spēju izvērtējums

Centrs izveidots saskaņā ar MK rīkojumu¹², apvienojot Labklājības ministrijas pakļautībā esošos valsts sociālās aprūpes centrus „Istra”, „Kalkūni”, „Kalupe”, „Krašiņi”, „Litene”, „Lubāna”, „Mēmele”. Centrs ir reorganizēto centru funkciju, tiesību un saistību pārņēmējs. Centra struktūru veido administrācija un sešas filiāles („Kalkūni”, „Kalupe”, „Krašiņi”, „Litene”, „Lubāna”, „Mēmele”). Ar 01.07.2010. slēgta filiāle „Istra”.

¹² MK 30.10.2009. rīkojums Nr.746 "Par Labklājības ministrijas pakļautībā esošo valsts sociālās aprūpes centru reorganizāciju"

**VALSTS SOCIĀLĀS APRŪPES CENTRA "LATGALE"
STRUKTŪRA**

Darba organizācija

Centra darbu vada direktors. Administrācijā centralizēta pakalpojumu organizācija, uzraudzība un uzskaitē, finanšu plānošana un grāmatvedība, personālvadība, darba aizsardzība, informācijas tehnoloģiju pārvaldība, iepirkumi. Centram, atbilstoši apvienoto aprūpes centru skaitam, ir seši struktūrvienību vadītāji (filiāles vadītāji). Pakalpojumus sniedz filiāles:

„Kalkūni” - bērniem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem līdz divu gadu vecumam, bērniem ar fiziskās un garīgās attīstības traucējumiem līdz četru gadu vecumam, bērniem invalīdiem ar smagiem garīgās attīstības traucējumiem, kuri nav sasnieguši 18 gadu vecumu, un pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem – pirmās un otrās grupas invalīdiem.

„Kalupe”, „Litene”, „Lubāna”, „Kraščiņi”, „Mēmele” - pilngadīgām personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem – pirmās un otrās grupas invalīdiem.

Centrā saimnieciska rakstura atbalsta funkcijas (ēdināšana, veļas mazgāšana, tekošie telpu remontī, avārijas situāciju novēršana) nodrošina katra filiāle atsevišķi.

Iekšējās kontroles sistēma

Centra iekšējās kontroles sistēma ir izveidota, ņemot vērā Latvijas Republikas likumus, Ministru kabineta noteikumus, Centra nolikumu, reglamentu, rīkojumus un citus normatīvos aktus.

Centra pamatdarbības risku izvērtēšanai ir izveidots un regulāri aktualizēts risku reģistrs, kur iekļauti pasākumi, darbības to mazināšanai un/vai novēršanai. Īpaša vērība ir pievērsta finansējuma lietderīgai izlietošanai, ņemot vērā centrā noteiktās prioritātes. Galvenā vērība ir pievērsta klientam sniegtā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma atbilstībai klientu veselības stāvoklim, veicot paškontroles pārbaudes filiālēs. Pārbaudēs tiek vērtēts ne tikai aprūpes un rehabilitācijas process, bet arī klientu ēdināšana, veļas un apģērba kvalitāte, telpu un inventāra atbilstība sniedzamajam pakalpojumam un klienta veselības stāvoklim.

Centra izveidoto iekšējās kontroles sistēmu regulāri izvērtē Labklājības ministrijas audīts, sniedzot ieteikumus konstatēto neatbilstību novēršanā. Centrs iespēju robežās veic pasākumus ieteikumu ieviešanai.

Centrā izveidotais Ētikas kodekss veicina ētikas principu ievērošanu centra darbinieku profesionālajā darbā, attiecībās ar darbiniekiem un klientiem. Centra kā darba devēja pienākumus un tiesības, darbinieka pienākumus un tiesības, kā arī darba laika organizāciju, darba samaksu, atpūtas laiku un darba aizsardzības noteikumus centrā nosaka izstrādātie Darba kārtības noteikumi.

Personāls

Atbilstoši amatu aprakstam¹³ Centrā ir apstiprinātas 644.15 amata vietas. Klientu aprūpi nodrošina 60% nodarbinātie (aprūpētāji, sociālie aprūpētāji, sociālie rehabilitētāji, sociālie darbinieki, ārsta palīgi, medicīnas māsas, fizioterapeiti, masieri, psihologi, interešu pulciņu audzinātāji, logopēdi), administrācijā strādā 4%, savukārt atbalsta funkcijas (ēdināšana, veļas mazgāšana, īpašuma uzturēšana, transporta nodrošināšana) veic 36%.

¹³ 01.01.2017.

Personāla sadalījums pakalpojuma nodrošināšanai ir noteikts esošo amata vietu ietvaros, balstoties uz klientam noteikto aprūpes līmeni un nepieciešamo "pakalpojuma grozu"¹⁴. 1., 2.aprūpes līmeņa klientu aprūpē vairāk piesaistīti tieši sociālie aprūpētāji un sociālie rehabilitētāji, savukārt 3.,4.līmeņa klientiem – vairāk aprūpētāji un mediķi. Perspektīvā, ņemot vērā valstī notiekošos DI procesus, centrā pārsvarā dzīvos 3.,4.aprūpes līmeņa klienti, kuru aprūpē būs jāpiesaista vairāk darbinieku. Viens no risinājumiem amatu iespējamai pārstrukturēšanai ir saimnieciskā personāla noslodzes un nepieciešamības izvērtējums, radot iespējas uz tā rēķina palielināt darbinieku skaitu aprūpē, nepalielinot amata vietu skaitu. Kvalitatīvai centra funkciju nodrošināšanai¹⁵ papildus nepieciešamas 122 aprūpētāju, 4 sociālo aprūpētāju/rehabilitētāju amata vietas.

Nevienlīdzīgā darba samaksa līdzvērtīgi kvalificētiem speciālistiem, kas veidojās sakarā ar minimālās algas un medicīnas darbinieku strauju algu palielinājumu valstī¹⁶, nemotivē pārējos speciālistus turpināt darbu centrā, kas var radīt vēl lielākas problēmas ar darbinieku piesaisti.

Centrā ir aizpildītas 637,15 amata vietas (98%)¹⁷. Vidēji gadā ir izveidojušās 7 ilgstošas vakances, kuras ir neaizpildītas no 6-12 mēnešiem (fizioterapeiti, psihologs, sociālais aprūpētājs). Viens no iemesliem ir nekonkurētspējīgs atalgojums, kā arī darba specifika centrā - tas ir fiziski un psiholoģiski grūts. Cilvēki darbaspējīgā vecumā cenšas atrast darbu pilsētās vai vairāk apdzīvotās vietās. Tas ir aktuāli ģimenēm, kurās aug bērni, jo tur ir mazāks risks, ka tiks likvidētas skolas. Ir veikti virkne pasākumu speciālistu piesaistīšanai, gan izmantojot Centra mājas lapu, NVA vakanču datu bāzi, gan vietējos laikrakstus, kā arī personīgos kontaktus, bet vēlamā rezultāta nav. Jaunieši no laukiem dodas uz pilsētām, kur ir plašākas iespējas gan brīvā laika pavadīšanai, gan profesionālai personiskajai izaugsmei.

Faktiskais darbinieku skaits¹⁸ ir 665, t.sk. 549 sievietes un 116 vīrieši. Centrā kopumā vislielākais darbinieku skaits ir vecumā no 40 līdz 59 gadiem (395 darbinieki). Būtisks ir darbinieku virs 60 gadiem īpatsvars (110 darbinieki jeb 17%). (sk. diagrammu 5)

¹⁴ Pakalpojumu klāsts atkarībā no klienta veselības stāvokļa

¹⁵ Saskaņā ar Ministru kabineta 2008.gada 21.aprīļa noteikumu Nr.288 "Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas kārtība" 7.pielikumu

¹⁶ 01.01.2018.

¹⁷ 01.01.2017.

¹⁸ 01.01.2017.

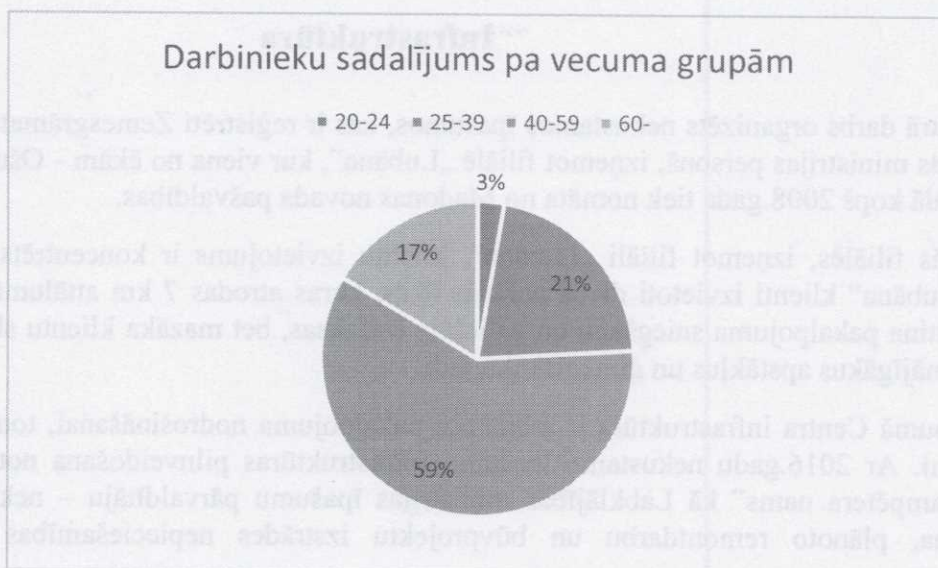

Diagramma 4

Viena no Centra problēmām ir liela personāla mainība. 2016.gadā 97 darbinieki izbeiguši darba tiesiskās attiecības. Personāla mainības koeficients ir sasniedzis 25%.

Centrā ir liels skaits darbinieku bez profesionālās izglītības (96 darbinieki ar pamatzglītību, 134 – ar vidējo izglītību).(sk. diagrammu 6)

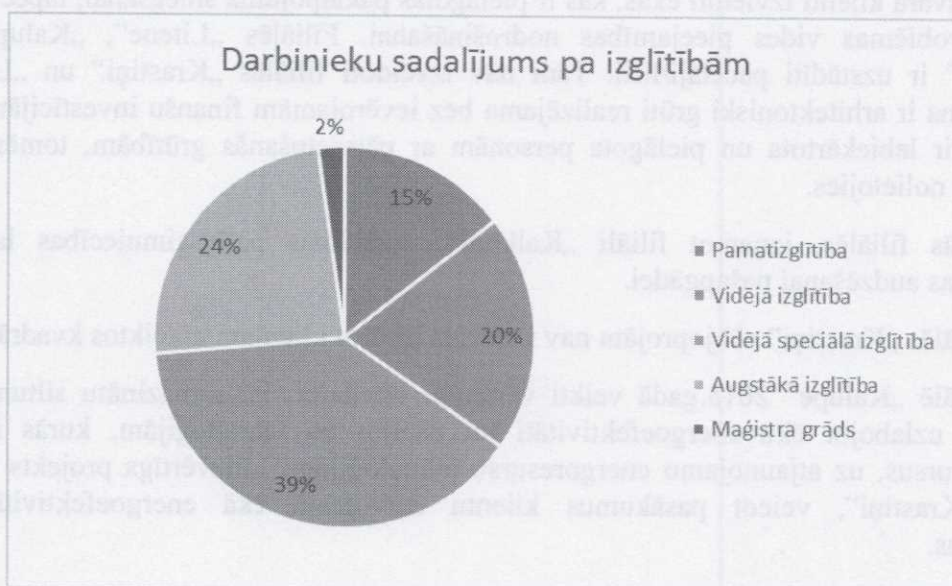

Diagramma 5

Lai attīstītu un pilnveidotu savas kompetences, nodarbinātie apmeklē centra resursu ietvaros organizētās mācības, galvenokārt ar klientu aprūpi saistītos jautājumos pakalpojuma uzlabošanai. Zināšanu un prasmju uzlabošanai administrācijas darbinieki apmeklē visus Labklājības ministrijas organizētos seminārus. Būtiski nodrošināt ne tikai nodarbināto apmācību, bet arī sniegt darbiniekiem supervīzijas, lai uzlabotu darbinieka spējas un prasmes būt labam speciālistam savā darba jomā. Jārēķinās ar papildus izmaksām šo pasākumu nodrošināšanai.

Infrastruktūra

Centrā darbs organizēts nekustamos īpašumos, kas ir reģistrēti Zemesgrāmatā uz valsts vārda Labklājības ministrijas personā, izņemot filiālē „Lubāna”, kur viena no ēkām - Ošupes pamatskolas ēka Rupsalā kopš 2008.gada tiek nomāta no Madonas novada pašvaldības.

Visās filiālēs, izņemot filiāli „Lubāna”, klientu izvietojums ir koncentrēts vienā teritorijā. Filiālē „Lubāna” klienti izvietoti divās nelielās ēkās, kuras atrodas 7 km attālumā viena no otras. Tas apgrūtina pakalpojuma sniegšanu un palielina izmaksas, bet mazāka klientu skaita izvietojums ēkā rada mājīgākus apstākļus un ģimeniskāku vidi.

Kopumā Centra infrastruktūra ir atbilstoša pakalpojuma nodrošināšanai, tomēr nepieciešami uzlabojumi. Ar 2016.gadu nekustamo īpašumu infrastruktūras pilnveidošana notiek sadarbībā ar VSIA “Šampētera nams” kā Labklājības ministrijas īpašumu pārvaldītāju – nekustamo īpašumu apsekošana, plānoto remontdarbu un būvprojektu izstrādes nepieciešamības izvērtēšana un saskaņošana.

Centrs, izvērtējot lietošanā esošo nekustamo īpašumu izmantošanas iespējas savu funkciju nodrošināšanai, ir ierosinājis atsavināt neizmantotos īpašumus filiālē “Kalkūni” un “Kalupe”. Sadarbībā ar VSIA “Šampētera nams” šāds lietderības izvērtējums ir jāturpina arī pārējās filiālēs, jo, piemēram, filiālē “Krastiņi” ir lielas platības ar meža teritoriju, kas Centra darbībā ir neefektīvi izmantojams.

Pārsvārā klienti izvietoti ēkās, kas ir pielāgotas pakalpojuma sniegšanai, tāpēc atsevišķās ēkās pastāv problēmas vides pieejamības nodrošināšanai. Filiālēs „Litene”, „Kalupe”, „Kalkūni”, „Mēmele” ir uzstādīti pacēlāji/lifti. Tādi nav izveidoti filiālēs „Krastiņi” un „Lubāna”, kur to izveidošana ir arhitektoniski grūti realizējama bez ievērojamām finanšu investīcijām. Visās filiālēs teritorija ir labiekārtota un pielāgota personām ar pārvietošanās grūtībām, tomēr esošais celiņu segums ir nolietojies.

Visās filiālēs, izņemot filiāli „Kalkūni”, izveidotas palīgsaimniecības lauksaimniecības produkcijas audzēšanai pašapgādei.

Filiālēs „Krastiņi” vēl joprojām nav izdevies ievērot klientam noteiktos kvadrātmetrus.

Filiālē „Kalupe” 2015.gadā veikti vērienīgi būvdarbi, lai samazinātu siltumnīcefekta gāzu emisijas, uzlabojot ēku energoefektivitāti un pārejot no tehnoloģijām, kurās izmanto fosilos energoresursus, uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģijām. Līdzvērtīgs projekts ir plānots veikt filiālē “Krastiņi”, veicot pasākumus klientu dzīvojamā ēkā energoefektivitāti uzlabojošus pasākumus.

Materiāltehniskais nodrošinājums

Centra rīcībā ir nepieciešamais aprīkojums pakalpojuma nodrošināšanai - klientu dzīvojamo telpu iekārtošanai, klientu aprūpei un saturīgai brīvā laika pavadīšanai, veļas mājas un virtuves darbības nodrošināšanai. Iespēju robežās katru gadu aprīkojums tiek nomainīts un papildināts piešķirtā finansējuma ietvaros. Klientu aktivizēšanai un “smagāko” klientu aprūpes nodrošināšanai nepieciešamais aprīkojums ir pilnveidojams atbilstoši klientu veselības stāvoklim un pieejamām jaunām tehnoloģijām.

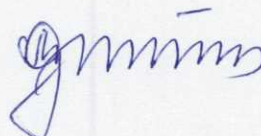
Centra darbinieki ir nodrošināti ar nepieciešamo biroja tehniku un mēbelēm, tomēr 65 % no centra rīcībā esošiem datoriem ir vecāki par 5 gadiem.

Centra autoparks sastāv no 17 autotransporta vienībām, no tām 7 tiek lietotas jau vairāk kā 10 gadus (no 15 līdz 19 gadam). Trīs mikroautobusi ir aprīkoti ar pacēlājiem un pielāgoti ratiņkrēslu

lietotāju transportēšanai. Centra rīcībā ir arī 9 traktortehnikas vienības, kas ir vairāk kā 20 gadus vecas (no 22 līdz 38 gadiem).

Problēmas ikdienas darbā rada nodrošināt individuālu pieeju klientam jauna apģērba un apavu iegādes procesā, ievērojot iepirkuma likuma prasības. Ieviešot valsts noteiktās zaļā iepirkuma prasības¹⁹ atsevišķiem iepirkumiem, kas nepieciešami arī Centra darbības nodrošināšanai, piemēram, pārtikas, tīrīšanas līdzekļu, iekštelpu apgaismojuma u.c. iegādei, palielinās izdevumi klientu ēdināšanai, dezinfekcijas un telpu uzkopšanas nodrošināšanai. Jāņem vērā, ka ēdināšanas izdevumi jau tagad sastādā 9.1% no kopējiem Centra izdevumiem. Veicinot klientu pašaprūpes prasmju apguvi, sagatavojot klientus patstāvīgai dzīvei ārpus institūcijai, var palielināties izdevumi tieši apmācību nodarbību finansēšanai – materiālu, aprīkojuma iegādei.

Centra direktore

M. Grigāne

Dokumenta autori A.Lapiņa, V.Ginote, K.Grigāne

tel. Nr.65175244

¹⁹ Publiskā iepirkumu likuma prasības

